

ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ВИКЛИКІВ І НЕСТАБІЛЬНОСТІ

*В. В. Білік, аспірант, Національний транспортний університет,
vbilik79@gmail.com, orcid.org/ 0009-0007-7669-8723,*

*Д. В. Гавриков, аспірант, Національний транспортний університет,
dmytriy.gavrikov@gmail.com, orcid.org/ 0009-0003-2182-0390*

Методологія дослідження ґрунтується на комплексному підході і базується на використанні таких загальнонаукових методів, як: логічно-функціонального – при обґрунтуванні ролі транспорту в сучасних умовах, теоретико-економічному аналізі – при визначенні впливу транспорту на економічне зростання, аналізі статистичних даних та порівняльному аналізі – для формування трендів розвитку.

Результати. У статті обґрунтовано значення та особливості функціонування транспорту як ключового чинника економічного розвитку та стабільності держави в умовах кризових викликів і нестабільності. Досліджено тенденції розвитку транспортної галузі та зроблено висновок про погіршення її показників, що зумовлює необхідність активізації, зокрема автомобільного сектору, який забезпечує основну частку перевезень. Визначено, що інноваційний розвиток автотранспортних підприємств є важливим фактором успішної реалізації реформ, інтеграції України до ЄС та зміцнення економіки шляхом модернізації інфраструктури, підвищення ефективності логістики та залучення міжнародних інвестицій. Аргументовано стратегічну важливість цифровізації, автоматизації та екологічних інновацій для досягнення цих цілей.

Новизна. Наукова новизна результатів дослідження полягає у комплексному аналізі інноваційного розвитку вітчизняних автотранспортних підприємств у контексті сучасних кризових викликів та економічної нестабільності, зокрема наслідків військової агресії, змін регуляторного середовища та необхідності адаптації до стандартів ЄС. У дослідженні систематизовано актуальні тенденції впровадження інновацій у транспортному секторі України та визначено стратегічні пріоритети його розвитку, такі як цифровізація логістичних процесів, екологізація транспорту, застосування автоматизованих систем управління та модернізація інфраструктури.

Практична значущість. Практична значущість статті полягає в розробці рекомендацій щодо впровадження інноваційних рішень в автотранспортних підприємствах України, що сприятиме їхній стійкості, ефективності та адаптації до сучасних кризових умов і вимог європейського ринку.

Ключові слова: транспорт, автотранспортні підприємства, інновації, інноваційний розвиток, інноваційна активність, цифрові технології, цифровізація транспортних процесів, кризові виклики.

Постановка проблеми. Автотранспортні підприємства України відіграють важливу роль у функціонуванні національної економіки, забезпечуючи перевезення пасажирів і вантажів, сприяючи розвитку торгівлі, промисловості та логістики. Проте останні роки стали випробуванням для тран-

спортної галузі через кризові виклики, спричинені військовими діями, економічною нестабільністю, санкційним тиском та глобальними змінами у технологічному середовищі.

У таких умовах необхідність впровадження інноваційних рішень стала не лише

питанням підвищення ефективності бізнесу, а й фактором виживання та адаптації до нових викликів. Значні труднощі виникають через зниження обсягів перевезень, нестачу фінансових ресурсів на модернізацію транспортних засобів, руйнування логістичних ланцюгів та зростання експлуатаційних витрат. Водночас, впровадження цифрових технологій, екологічних ініціатив та автономного транспорту відкриває нові можливості для розвитку галузі. Дослідження тенденцій інноваційного розвитку автотранспортних підприємств є важливим для розуміння ефективних стратегій їхнього оновлення, підвищення конкурентоспроможності та створення стійкої транспортної інфраструктури України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням впровадження інновацій та забезпечення інноваційного розвитку на транспорті присвятили свої праці багато вітчизняних учених, зокрема Гречан А. П. [1], Близнюк А. О., Кудрявцева О. В. [2], Величко Я. І., Терьохіна Д. С. [3], Кудрявцев В., Кудрявцева О. [4] та інші. Останні наукові дослідження та публікації у сфері інноваційного розвитку автотранспортних підприємств акцентують увагу на цифровій трансформації галузі. Зокрема, численні праці присвячені впровадженню інтелектуальних транспортних систем (ITS), які дозволяють оптимізувати логістичні потоки, підвищити безпеку перевезень та знизити витрати [5, 6, 10].

У міжнародних дослідженнях наголошується на важливості інтеграції блокчейн-технологій та штучного інтелекту у сфері вантажних та пасажирських перевезень для забезпечення прозорості та ефективності операцій [7,8]. Значна увага приділяється екологічним інноваціям та переходу на альтернативні джерела енергії. У вітчизняних публікаціях аналізується використання електротранспорту, гібридних автомобілів та транспортних засобів на водневих паливних елементах, що сприяє зниженню викидів CO₂.

Також активно вивчається досвід європейських країн у розвитку інфраструктури для електромобілів та можливості його адаптації в Україні. [9].

Щодо інноваційних бізнес-моделей, актуальними є дослідження, присвячені кон-

цепції «транспорт як послуга» (TaaS), а також цифровим платформам для логістики та каршерингу. Науковці та практики обговорюють роль Big Data та машинного навчання у підвищенні ефективності транспортних компаній, прогнозуванні попиту на перевезення та зниженні витрат.

Разом з тим, існує необхідність подальших досліджень щодо особливостей адаптації автомобільного транспорту до кризових умов та нестабільності економіки України.

Формулювання мети статті. Метою даної наукової статті є визначення ролі транспорту, аналіз його стану та тенденцій інноваційного розвитку українських автотранспортних підприємств в умовах кризових викликів та нестабільності.

Виклад основного матеріалу дослідження. На всіх історичних етапах розвитку національної економіки підприємства транспорту відіграють надзвичайно важливу роль, забезпечуючи перевезення пасажирів, вантажів, що визначає рівень та динаміку економічного розвитку держави.

У період воєнного стану транспортна інфраструктура ще додатково виконує значущу стратегічну функцію – забезпечення безперервного перевезення гуманітарних вантажів, військової техніки та критично важливих ресурсів, її стійкість, розвиток і модернізація сприяють економічній стабільності країни та впевненості у відновленні економіки.

З новими викликами в умовах сьогодення стикаються підприємства автотранспортного сектору України: руйнівні наслідки військової агресії, кризові явища і економічна нестабільність, необхідність активної адаптації до стандартів ЄС – все це вимагає посилення стресостійкості, активної протидії та поступового забезпечення розвитку. Такі реалії відповідно змінюють роль і значення цих підприємств на всі сфери життєдіяльності.

З новою силою транспорт, як багатофункціональна галузь, впливає на всі аспекти економіки, міжнародного співробітництва суспільного життя, формуючи основу для виживання та подальшого розвитку держави, забезпечуючи її економічну стійкість, національну безпеку та міжнародну інтеграцію в умовах сучасних викликів. (рис.1)

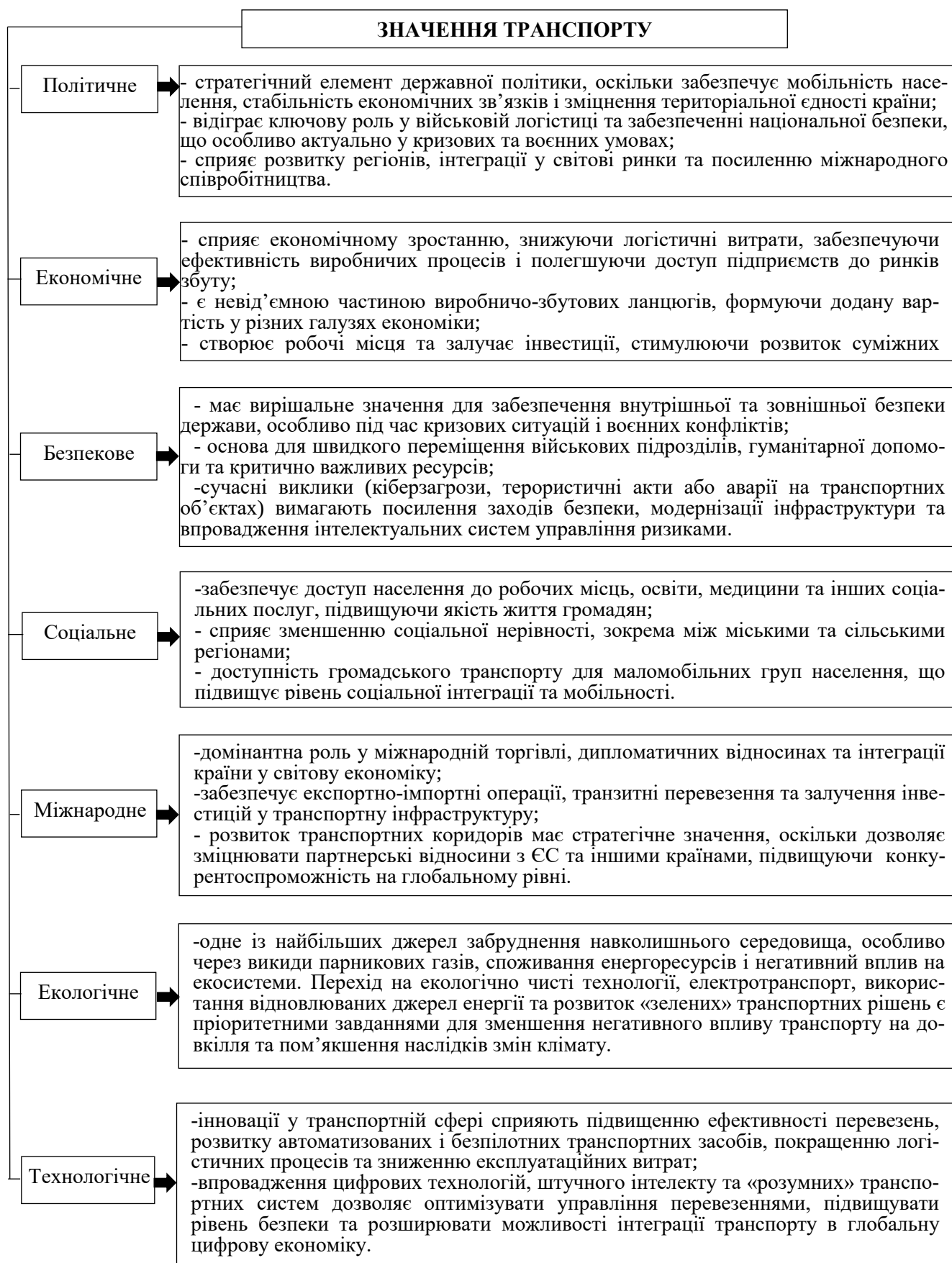

Рис.1. Роль транспорту в умовах сучасних викликів

Джерело: складено авторами

Вплив транспорту як інфраструктурного фактору економічного зростання відомі науковці Манчестерського університету

П'єр-Рішар Агенор та Бланка Морено-Додсон визначають у формі 8-ми ефектів (табл.1) [11].

Таблиця 1

Вплив транспорту на економічне зростання

№ з/п	Ефект	Сутність
1.	Ефект прямої продуктивності	Зростання обсягів інфраструктурного капіталу сприяє економічному розвитку (ВВП), оскільки транспортна інфраструктура зменшує витрати виробничих процесів, що позитивно впливає на загальну продуктивність.
2.	Ефект взаємозамінних елементів	Модернізація інфраструктури сприяє зниженню виробничих витрат, а також підвищенню ефективності використання капіталу, трудових ресурсів і сукупної факторної продуктивності.
3.	Ефект акумуляції факторів виробництва	Стимулювання накопичення інших факторів виробництва
4.	Ефект сукупного попиту	Масштабні інфраструктурні проекти зазвичай потребують значних інвестицій у будівництво, а згодом – у ремонт і реконструкцію об'єктів, що стимулює попит на продукцію суміжних галузей, зокрема металургії, виробництва будівельних матеріалів і конструкцій, хімічної та деревообробної промисловості, а також сфери послуг.
5.	Ефект інструменту промислової політики	Держава спонукає до інвестицій представників приватного сектору
6.	Ефект інфраструктурного зростання	«Розподіл доходів» сприяє зростанню зайнятості та підвищенню рівня доходів малозабезпечених верств населення завдяки розвитку несільськогосподарських галузей економіки та зростанню продуктивності як у сільськогосподарському, так і в несільськогосподарському секторах. Це, у свою чергу, стимулює подальшу економічну активність, розширює виробництво і зайнятість, сприяючи загальному економічному зростанню.
7.	Ефект суміжних галузей	Вплив інфраструктури на економічне зростання проявляється вже на початковому етапі, коли створюються робочі місця в будівельній сфері та суміжних галузях. Крім того, інвестиції в інфраструктуру потребують подальшого обслуговування, що забезпечує додаткові робочі місця на тривалий період.
8.	Ефект масштабу та охоплення	Розвинена транспортна інфраструктура сприяє зниженню витрат на перевезення, забезпечуючи ефект економії від масштабу та підвищуючи ефективність управління.

Джерело: [15]

За останні роки внесок транспортного сектору у валовий внутрішній продукт (ВВП) України демонструє позитивну динаміку: у 2020 році частка галузі «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» у валовому внутрішньому продукті становила 6,26%. Дані за 2021 рік свідчать про незначне зростання цього показника до 6,7%. Але, через повномасштаб-

не вторгнення росії в Україну у 2022 році та пов'язані з цим руйнування інфраструктури, блокування морських портів і загальні економічні труднощі, транспортний сектор зазнав значних втрат. За оцінками Національного банку України, реальний ВВП у 2022 році скоротився на 29,1%, такий спад був найглибшим за історію України, а рівень ВВП повернувся до початку 2000-х років.

Руйнування і логістичні обмеження зумовили і спад транспорту, тому транспортна галузь зробила суттєвий від'ємний внесок у це падіння – його частка зменшилася до 3,9%. [12] Але попри всі труднощі станом на початок 2025 року, економіка України демонструє ознаки відновлення: у жовтні 2024 року порівняно з жовтнем 2023 року ВВП зріс на 1,3%, а за підсумками січня-жовтня 2024 року ВВП України зріс на 4,2%, у листопаді 2024 року темпи сповільнилися до 0,9%, але за 11 місяців ВВП зріс на 4%, причому одними з основних драйверів цього зростання були транспорт, будівництво та промисловість. [13] Ці показники свідчать про важли-

ву роль транспортного сектору у забезпеченні економічного розвитку країни в такі нелегкі часи.

За основними прогностичними макророзказниками економічного і соціального розвитку України на 2025–2027 роки, які схвалено постановою Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 № 780 з урахуванням проєкту Бюджетної декларації на 2025–2027 роки, яка схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 № 751 «Про схвалення Бюджетної декларації на 2025–2027 роки», очікується сталий тренд зростання. (рис.2) [14]

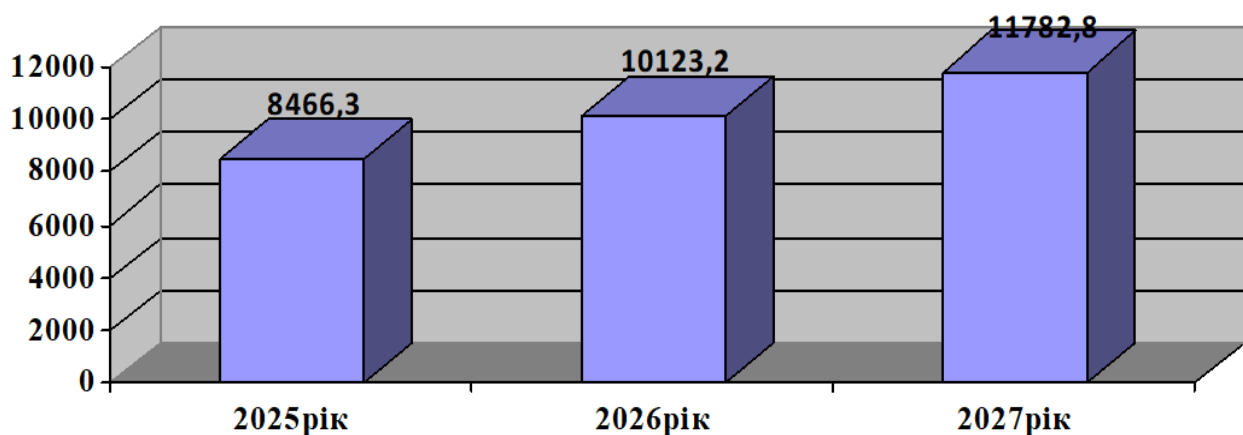

Рис. 2 – Прогноз номінального ВВП України, млрд грн

Джерело: [18]

Очікується, що у 2025 році зростання ВВП складе 2,7%, у 2026 році – 7,5%, а у 2027 році – 6,2%. В основу таких трендів закладено нівелювання негативного впливу війни як на бізнес, так і населення в умовах систематичної фінансової допомоги з боку міжнародних партнерів, відбудову економіки, а також і її трансформацію у бік наближення до європейських стандартів. При цьому Урядом зазначається, що основні напрями реформування економіки України протягом всього прогнозованого періоду будуть спрямовані на впровадження системних горизонтальних та секторальних реформ, прийнятих в рамках Ukraine Facility, реалізацію програми з МВФ та інших реформ, зобов'язання по яких Україна взяла на себе на шляху набуття членства в Європейському Союзі, розвитку двосторонньої та багатосторонньої співпраці з країнами-партнерами, міжнародними фінансовими організаціями. [14]

Такі завдання висувають підвищену відповідальність і на транспортну галузь, оскільки в процесі реформування економіки України на 2025–2027 роки транспортний сектор відіграватиме ключову роль як стратегічний напрям модернізації інфраструктури, інтеграції в європейський ринок та покращення логістичних зв'язків. Відповідно до зобов'язань України в рамках Ukraine Facility, співпраці з МВФ та вимог ЄС, транспортні реформи будуть зосереджені на адаптації до європейських стандартів, активна взаємодія з міжнародними фінансовими організаціями та країнами-партнерами дозволить залучити інвестиції у відновлення та розширення дорожньої, залізничної та портової інфраструктури, що сприятиме економічній стійкості, зміцненню і зростанню.

Але за результатами Звіту про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2023 рік (Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторо-

ни, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони) [15] транспорт, транспортна інфраструктура, поштові та кур'єрські послуги знаходяться на найнижчому щаблі. Якщо загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію за

2014–2024 роки збільшився з 72% в 2022 р. до 77% в 2023 р., тобто на 5%, у 2023 році прогрес виконання завдань в рамках Угоди про асоціацію становить 88%, то стосовно транспорту ці показники становлять у 2022 р. – тільки 55%, і у наступному році приріст склав лише 3%. (рис.3).

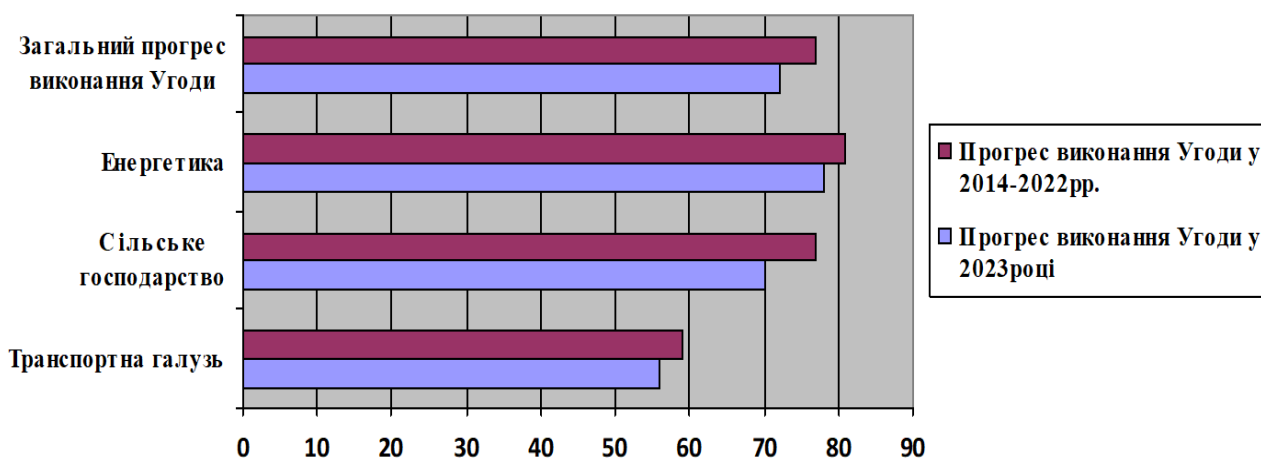

Рис. 3 – Прогрес виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, %

Джерело: [15]

Такі результати свідчать про те, що для транспортних підприємств рівень безпеки, показники якості та ефективності перевезень пасажирів і вантажів, енергоефективності, техногенного навантаження на довкілля ще не відповідають сучасним вимогам і європейським стандартам. Тому активізація транспортного сектору, а особливо автомобільного, оскільки саме на нього зосереджено більшість перевезень, є необхідною умовою для ефективного виконання реформ, інтеграції до ЄС та зміцнення економіки України шляхом модернізації інфраструктури, підвищення логістичної ефективності та залучення міжнародних інвестицій.

Перед автотранспортом стоять завдання із забезпечення військової та гуманітарної логістики, відновлення та модернізації інфраструктури, адаптації до європейських екостандартів, цифровізації перевезень, підвищення енергоефективності та безпеки в умовах воєнного стану й інтеграції України в європейський транспортний простір.

Одним із основних шляхів вирішення цих завдань є цифровізація автотранспортної сфери. Використання IoT (інтернету речей), GPS-моніторингу та систем управління

автопарком (FMS) дозволяє оптимізувати логістичні процеси, контролювати витрати пального та мінімізувати ризики простоїв, а впровадження електронного документообігу та цифрових платформ для замовлення перевезень сприяє підвищенню прозорості операцій. Новітні цифрові рішення, такі як використання блокчейн-технологій для реєстрації вантажів і перевезень, забезпечують додатковий рівень безпеки та довіри між учасниками логістичного ланцюга. Також активно впроваджуються мобільні додатки для керування автопарком, які дозволяють водіям та диспетчерам отримувати оперативну інформацію щодо маршрутів, стану транспорту та рівня пального.

Важливими тенденціями розвитку є екологічні інновації та альтернативна енергетика, оскільки у зв'язку з екологічними викликами автотранспортні підприємства активно впроваджують екологічно чисті технології, а використання електромобілів, гібридних авто та транспорту на водневих паливних елементах сприяє зменшенню шкідливих викидів. Крім того, підприємства переходять на використання біопалива та інших екологічних видів пального: державні

програми стимулюють впровадження електротранспорту, пропонуючи пільги для бізнесу, що переходить на екологічно чистий транспорт. Наприклад, українські компанії активно тестують електровантажівки Tesla Semi, Volvo FL Electric та Mercedes eActros, які вже показують ефективність у міських перевезеннях.

Нові можливості для логістичних компаній відкриває автоматизація та використання автономних транспортних засобів. Розвиток безпілотного транспорту та безпілотних технологій у транспортному секторі, використання автономних вантажівок знижує витрати на персонал, підвищує безпеку дорожнього руху та забезпечує стабільність перевезень. Наразі в Україні тестуються автономні системи допомоги водіям (ADAS), що використовують штучний інтелект для аналізу дорожньої ситуації, автоматичного гальмування та корекції руху. Великі логістичні оператори вже інтегрують ці технології у свої автопарки.

Розвиток сервісів «транспорт як послуга» (TaaS) змінює підхід до користування автотранспортом: компанії орієнтуються на спільне використання транспортних засобів, каршеринг та логістичні платформи, що дозволяє оптимізувати витрати та підвищити ефективність перевезень. З'являються нові цифрові сервіси, такі як Uber Freight та цифрові біржі вантажоперевезень, які автоматизують пошук транспорту для перевезення вантажів, що значно скорочує час на логістичні операції та мінімізує простой автопарку.

Аналітика великих даних (Big Data) та застосування штучного інтелекту допомагають прогнозувати попит на перевезення, оптимізувати маршрути, аналізувати стан техніки та знижувати експлуатаційні витрати. Впровадження AI-рішень також сприяє підвищенню безпеки на дорогах через автоматизовану систему попередження аварій. Компанії впроваджують AI-аналітику для оптимізації завантаженості транспорту, зниження витрат на паливе та ефективного керування персоналом. Наприклад, системи машинного навчання дозволяють передбачати технічні несправності, що допомагає уникнути аварійних зупинок.

Отже, для ефективної протидії сучасним загрозам і можливості забезпечити стійкість і розвиток підприємствам галузі необхідно все активніше впроваджувати інноваційні технології, оптимізувати свої витрати, покращувати якість послуг і розширювати співпрацю з міжнародними партнерами.

Висновки. В умовах війни, нестабільності та посилення євроінтеграційних процесів перед підприємствами автомобільного транспорту постають надзвичайно важливі і відповідальні завдання, реалізація яких потребує значних трансформацій, і стратегічну роль у цьому відіграють цифровізація, автоматизація та екологічні інновації. Цифрові технології, зокрема GPS-моніторинг, інтелектуальні транспортні системи (ITS) та електронний документообіг, забезпечують прозорість перевезень, скорочують витрати та підвищують ефективність логістичних процесів, що є критично важливим у період воєнних загроз. Використання альтернативних джерел енергії, таких як електротранспорт та водневі паливні елементи, сприяє зменшенню залежності від викопного пального та покращенню екологічної ситуації, що є одним із пріоритетів євроінтеграційного курсу України.

Автоматизація транспортних процесів та впровадження автономних транспортних засобів дозволяють компенсувати дефіцит кадрів і мінімізувати людський фактор, що особливо актуально в умовах мобілізації та нестачі водіїв. Концепція «транспорт як послуга» (TaaS) сприяє оптимізації логістики завдяки спільному використанню транспортних ресурсів, що знижує витрати бізнесу та споживачів. Аналітика великих даних (Big Data) та штучний інтелект (AI) дають змогу прогнозувати попит на перевезення, оптимізувати маршрути та підвищувати безпеку, що критично важливо в умовах нестабільності. Сукупність цих організаційно-технологічних тенденцій не лише сприяє міцності, адаптації автотранспортного сектору до сучасних викликів, а й визначає його поступовий розвиток на вітчизняному та європейському ринку.

Література

1. Гречан А.П., Гречан П.Ю. Моделювання впливу управління інноваційною активністю підпри-

емств на ефективність їх діяльності. *Науковий журнал «Автомобільні дороги і дорожнє будівництво»*. 2024. Випуск 115. Частина 2. С. 309-316. DOI:10.33744/0365-8171-2024-115.2-309-316

2. Близнюк А.О., Кудрявцева О.В. Особливості управління інноваційною діяльністю на АТП. *Економіка транспортного комплексу*. 2024. № 43. С. 199-199.

3. Величко Я.І., Терехіна Д.С. Оцінювання інноваційної позиції автотранспортних підприємств та напрямки організаційних змін. *Економіка транспортного комплексу*. 2024. № 44. С. 259-290.

4. Кудрявцев В., Кудрявцева О. Методика оцінки рівня сталого розвитку транспортного підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2023. № 42. С. 162-168.

5. Рибчук А.В., Пазюк Р.І., Пантук Ю.М. Цифрова трансформація транспортних систем в інформаційній економіці. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 6. С.51-56. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.6.51

6. Гайкова Т.В., Загорянський В.Г., Леонтович А.О. Впровадження цифрових технологій в управління ланцюгами постачань. *Центральноукраїнський науковий вісник. Технічні науки*. 2023. Вип. 7 (38). Ч. І. С. 222-228. [https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.7\(38\).1.222-228](https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.7(38).1.222-228)

7. Kersten, Wolfgang (Ed.); Blecker, Thorsten (Ed.); Ringle, Christian M. (Ed.) (2019). Artificial Intelligence and Digital Transformation in Supply Chain Management: Innovative Approaches for Supply Chains, Proceedings of the Hamburg International Conference of Logistics (HICL), No. 27, ISBN 978-3-7502-4947-9, epubli GmbH, Berlin, <https://doi.org/10.15480/882.2460>

8. Hamed Taherdoost (2022) Blockchain Technology and Artificial Intelligence Together: A Critical Review on Applications. *Appl. Sci.* 2022, 12(24), 12948; <https://doi.org/10.3390/app122412948>

9. Мельник Л.Г. «Зелена» економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій): підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 463 с.

10. Горицький В.М. Цифрова трансформація автомобільної галузі України: інформаційно-комунікаційні технології інтелектуальних транспортних систем. Збірка тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку автомобільного транспорту та інфраструктури» 5-7 грудня 2023. С.44-55. DOI: 10.33868/0365-8392-2023-277

11. Agenor P-R., Moreno-Dodson B. Public infrastructure and growth: New channels and policy implications. World Bank Policy Research Working Paper World Bank, Washington, DC. 2006. 23. pp. 40-64.

12. Економіка України в умовах війни [Електронний ресурс] https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Poharska_pr_01-02.06.2023.pdf?v=4&utm_source=chatgpt.com

13. Транспорт, будівництво та промисловість сприяють зростанню ВВП України [Електронний ресурс] <https://nenka.info/transport-budivnyctvo-ta-promyslovishtvo>

promyslovist-spryyayut-zrostannyu-vvp-ukrayiny/?utm_source=chatgpt.com

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 №780 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025-2027 роки». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/780-2024-%D0%BF#Text>

15. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2023 рік [Електронний ресурс] https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/zvit-pro-vykonannia-ua-za-2023-UA_2.pdf

References

1. Hrechan, A.P., & Hrechan, P.Yu. (2024). Modeliuvannya vplyvu upravlinnia innovatsiynoiu aktyvnistiu pidpriemstv na efektyvnist yikh diialnosti. *Naukovyi zhurnal «Avtomobilni dorohy i dorozhnie budivnytstvo»*, Issue 115. Part 2, 309-316. DOI:10.33744/0365-8171-2024-115.2-309-316

2. Blyzniuk A.O., & Kudriavtseva, O.V. (2024). Osoblyvosti upravlinnia innovatsiynoiu diialnistiu na ATP. *Ekonomika transportnoho kompleksu*, (43), 199-199. <https://doi.org/10.30977/ETK.2225-2304.2024.43.199>

3. Velychko, Ya.I., & Teriokhina, D.S. (2024). Otsiniuvannya innovatsiynoi pozytsii avtotransportnykh pidpriemstv ta napriamy orhanizatsiynykh zmin. *Ekonomika transportnoho kompleksu*, (44), 259-290.

<https://doi.org/10.30977/%D0%95%D0%A2%D0%9A.2225-2304.2024.44.259>

4. Kudriavtsev, V., Kudriavtseva, O. (2023). Metodyka otsinky rivnia staloho rozvytku transportnoho pidpriemstva. *Ekonomika transportnoho kompleksu*, (42), 162-168.

DOI: 10.30977/ETK.2225-2304.2023.42.168

5. Rybchuk, A.V., Paziuk, R.I., & Pantiuk, Yu.M. (2024). Tsyfrova transformatsiia transportnykh system v informatsiinii ekonomitsiv. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (6), 51-56. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.6.51

6. Haikova, T.V., Zahorianskyi, V.H., & Leontovych A.O. (2023). Vprovadzhenia tsyfrovykh tekhnolohii v upravlinnia lantsiuhamy postachan. *Tsentralkoukrainskyi naukovyi visnyk. Tekhnichni nauky*. 2023. Issue 7(38), Part I, 222-228. [https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.7\(38\).1.222-228](https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.7(38).1.222-228)

7. Kersten, Wolfgang (Ed.); Blecker, Thorsten (Ed.); Ringle, Christian M. (Ed.) (2019). Artificial Intelligence and Digital Transformation in Supply Chain Management: Innovative Approaches for Supply Chains, Proceedings of the Hamburg International Conference of Logistics (HICL), No. 27, ISBN 978-3-7502-4947-9, epubli GmbH, Berlin, <https://doi.org/10.15480/882.2460>

8. Hamed Taherdoost (2022). Blockchain Technology and Artificial Intelligence Together: A Critical Review on Applications. *Appl. Sci.* 2022, 12(24), 12948; <https://doi.org/10.3390/app122412948>

9. Melnyk, L.H. (2018). «Zelena» ekonomika (dosvid YeS i praktyka Ukrainy u svitli III i IV promyslovykh revoliutsii). Sumy: VTD «Universytetska knyha».

10. Horytskyi, V.M. (2023). Tsyfrova transformatsiia avtomobilnoi haluzi Ukrainy: informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii intelektualnykh transport-nykh system. Proceedings from MIIM '23: Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Perspektyvy rozvytku avtomobilnoho transportu ta infrastruktury» 5-7 hrudnia 2023. (pp. 44-55). DOI: 10.33868/0365-8392-2023-277
11. Agenor, P-R., & Moreno-Dodson B. (2006). Public infrastructure and growth: New channels and policy implications. World Bank Policy Research Working Paper World Bank, Washington, DC. (23). p. 40-64.
<https://doi.org/10.1596/1813-9450-4064>
12. Ekonomika Ukrainy v umovakh viyny. Retrieved from https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Poharska_pr_01-02.06.2023.pdf?v=4&utm_source=chatgpt.com
13. Transport, budivnytstvo ta promyslovist spryiaut zrostanniu VVP Ukrainy. Retrieved from https://nenka.info/transport-budivnytstvo-ta-promyslovist-spryyayut-zrostanniu-vvp-ukrainy/?utm_source=chatgpt.com
14. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro skhvalennia osnovnykh prohnoznykh makropokaznykiv ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Ukrainy na 2025-2027 roky» vid 28.06.2024 №780. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/780-2024-%D0%BF#Text>
15. Zvit pro vykonannia Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom za 2023 rik Retrieved from Retrieved from https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEI/zvit-pro-vykonannia-ua-za-2023-UA_2.pdf

TRENDS IN THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF DOMESTIC MOTOR TRANSPORT ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF CRISIS CHALLENGES AND INSTABILITY

V. V. Bilik, *Post-graduate Student, National Transport University,*
D. V. Gavrikov, *Post-graduate Student, National Transport University*

Methods. The research methodology is based on a comprehensive approach and is based on the use of such general scientific methods as: logical-functional – when substantiating the role of transport in modern conditions, theoretical-economic analysis – when determining the impact of transport on economic growth, analysis of statistical data and comparative analysis – to form development trends.

Results. The article substantiates the importance and features of the functioning of transport as a key factor in economic development and stability of the state in conditions of crisis challenges and instability. The development trends of the transport industry are studied and a conclusion is drawn about the deterioration of its indicators, which necessitates the need to activate, in particular, the automotive sector, which provides the main share of transportation. It is determined that the innovative development of motor transport enterprises is an important factor in the successful implementation of reforms, Ukraine's integration into the EU and strengthening the economy through infrastructure modernization, increasing the efficiency of logistics and attracting international investments. The strategic importance of digitalization, automation and environmental innovations for achieving these goals is substantiated.

Novelty. The scientific novelty of the research results lies in the comprehensive analysis of the innovative development of domestic motor transport enterprises in the context of modern crisis challenges and economic instability, in particular the consequences of military aggression, changes in the regulatory environment and the need to adapt to EU standards. The study systematizes current trends in the implementation of innovations in the transport sector of Ukraine and identifies strategic priorities for its development, such as digitalization of logistics processes, greening of transport, the use of automated management systems and modernization of infrastructure.

Practical value. The practical significance of the article lies in the development of recommendations for the implementation of innovative solutions in motor transport enterprises of Ukraine, which will contribute to their sustainability, efficiency and adaptation to modern crisis conditions and requirements of the European market.

Keywords: transport, motor transport enterprises, innovations, innovative development, innovative activity, digital technologies, digitalization of transport processes, crisis challenges.

Надійшла до редакції 27.01.25 р.